

BOFOS info

ELEKTRONSKI BILTEN SAMOSTALNOG SINDIKATA ZAPOSLENIH U BANKAMA,
OSIGURAVAJUĆIM DRUŠTVIMA I DRUGIM FINANSIJSKIM
ORGANIZACIJAMA SRBIJE

DECEMBAR 2015. - FEBRUAR 2016. / IZDANJE BR 58

RAVNOTEŽA IZMEĐU PRIVATNOG I POSLOVNOG ŽIVOTA

- *Ravnoteža između privatnog i poslovnog života (Seminar u Konigsvinteru)*
- *Sedam dobrih razloga za neradnu NEDELJU*
- *Seminar u Beču*
- *Seminar u Amsterdamu*
- *Konferencija u Havani*
- *Zajednička inicijativa za zaključenje granskog KU*
- *Odlomci iz Praktikuma*
- *Vesti...vesti...vesti*

RAVNOTEŽA IZMEĐU PRIVATNOG I POSLOVNOG ŽIVOTA

SS BOFOS zajedno sa saradničkim sindikatima koji su u članstvu Svetske organizacije radnika, posebnu pažnju posvećuje edukaciji koja se tiče postizanja ravnoteže između privatnog i poslovnog života. Proteklih godina zajedno sa Danskim hrišćanskim sindikatom Krifa organizovali smo seminar na ovu temu, a planiramo da se i narednih godina bavimo upravo edukacijom u vezi sa postizanjem ravnoteže između posla i privatnog života. Ova tema u fokusu je i Evropskog centra za radnička pitanja - EZA u čijem će se punom članstvu, računamo i SS BOFOS uskoro naći.

Ove godine predstavnici SS BOFOS-a su učestvovali na jednom korisnom seminaru koji je podržala upravo EZA, a u organizaciji AZK-a (Arbeitnehmer-Zentrum Königswinter).

Miroslav Kovačević, potpredsednik SS BOFOS i Marija Gavrić, član Predsedništva SS BOFOS učestvovali su u radu seminara koji je održan od 30. januara do 1. februara 2016. godine u mestu Königswinter u Nemačkoj na temu „Kako radničke organizacije mogu da doprinesu poboljšanju kompatibilnosti porodice i posla?“.

AZK

Arbeitnehmer-
Zentrum
Königswinter

Pripremila Marija Gavrić

Pored predstavnika BOFOS-a, na seminaru koji je održan u Königswinteru na temu „Kako radničke organizacije mogu da doprinesu poboljšanju kompatibilnosti porodice i posla?“ okupili su se i predstavnici sindikata Slovačke, Poljske, Rumunije, Litvanije, Austrije i Nemačke.

U okviru radnog dela seminara obrađena su tri pitanja. Prvo se tiče ciljeva koje radničke organizacije žele da postignu, drugo pitanje odnosi se na to kakvu podršku žele porodice u zemljama iz kojih dolaze predstavnici radničkih organizacija, dok je treće pitanje glasilo: *Koje ciljeve želite da postignete na polju odgovornosti?*

Predstavnici BOFOS-a su u svom izlaganju istakli da sindikat želi da se plate radnika u Srbiji približe platama radnika Zapadne Evrope. U Srbiji je prosečna plata oko 400 evra, a radi se i po 48 sati

nedeljno. Socijalnim dijalogom sa poslodavcem želimo da se prava radnika približe pravima koje ostvaruju radnici u Nemačkoj, Austriji i drugim zemljama Zapadne Evrope. Sindikati u Srbiji deluju u gotovo neprijateljskom okruženju. Sa jedne strane su vlasnici kapitala i političke stranke, a sa druge strane su se našli nemoćni i razjedinjeni sindikati.

Porodice žele veću podršku države. Socijalna podrška u Srbiji je mala. Postoji socijalna podrška siromašnim porodicama u iznosu od oko 25 evra mesečno, po detetu. Prosečna plata u Srbiji je oko 400 evra, ali većina radnika zarađuje oko 250 evra mesečno. Žene u Srbiji su manje plaćene od muškaraca za isti posao. Prilikom zapošljavanja, u nekim preduzećima, žene su potpisivale izjavu da neće ići na porodijsko bolovanje, istakla je Marija Gavrić.

RAVNOTEŽA IZMEĐU PRIVATNOG I POSLOVNOG ŽIVOTA

Balans ili harmoniju poslovnog i privatnog života ne možemo posmatrati kao jednačinu, odnosno kao vagu sa ujednačenim tasovima. Takođe, težina se tokom vremena pomera u korist poslovnog, odnosno privatnog života. Nema savršene mere balansa za svakoga od nas i za sva vremena.

“More with less” iliti “Sa što manje uraditi/postići što više” čest je imperativ modernog poslovanja. Štedeći materijalne resurse i vreme poslodavci često ne štede zaposlene.

Odluku da balansiramo između poslovnog i privatnog života moramo doneti sami, i sami snositi odgovornost za težinu oba tasa. Odgovornost kompanije nije da nam to omogući, ali je odgovorna ona koja nam u tome pomaže. Takvoj kompaniji ćemo biti posvećeni i njenu dobru nameru nećemo izneveriti. Kako kompanija može da nas podrži u našoj ličnoj odluci da balansiramo između poslovnih zahteva i privatnog života? Tako što će kreirati radno okruženje u kojem je obezbeđeno da:

- roditelji sa decom predškolskog uzrasta imaju povlastice (skraćeno radno vreme, više dana odmora, dečji vrtić, ...)
- radno vreme bude flekibilno gde je to moguće
- se posao obavlja od kuće
- godišnji odmor bude neizbežan

Naravno, alati kao ovi ne smeju za posledicu imati još duže ostajanje na poslu ili obavljanje više od uobičajenog obima posla.

**Work/Life
BALANCE**

SEDAM DOBRIH RAZLOGA ZA NERADNU NEDELJU

Hrišćanska sekcija sindikata Austrije (FCG), deo austrijskog Saveza sindikata (OGB), sprovela je kampanju za poštovanje i očuvanje neradne nedelje, kao poslednjeg dana u sedmici. Za potrebe ove kampanje FCG je formulisao sedam dobrih razloga za očuvanje tradicije nedelje kao neradnog dana.

1. Nedelja daje čitavoj sedmici poseban ritam. Bez određene rutine, koja podrazumeva prekid rada, ljudi se razboljevaju. Nedelja čini da ljudi tokom sedmice rade pravilno - kao sat.
2. Nedelja je slobodan dan. Ljudi ne žive samo da bi radili. Oni takođe moraju imati i vreme namenjeno uživanju u životu.
3. Nedelja je slobodan dan za celo društvo. Zahvalni smo onima koji moraju da rade i tog dana, ali želimo da rad nedeljom ostane izuzetak i da ne postane pravilo.
4. Nedelja, kao neradan dan, sprečava trend: da se čitav život ljudi premesti u sferu rada i potrošnje – da se proširi.
5. Nedelja je dan koji treba da bude posvećen porodici i prijateljima. U vremenu kada smo sve više opterećeni poslom, nedelja kao slobodan dan dobija sve veći značaj kao dan koji provodimo zajedno sa porodicom i prijateljima. To treba očuvati i proširiti na zaposlene u sektoru maloprodaje.
6. Nedelja, kao neradan dan, obezbeđuje bolji kvalitet života na nivou celog društva. Ovo vreme koje provodimo dragim ljudima ne sme biti stalna tema pregovora sa poslodavcem, svaki put.
7. Za slobodnu nedelju moramo (ponovo) da se izborimo, kako na nacionalnom nivou tako i na nivou Evropske unije. Isto tako, nacionalni praznici država članica moraju da se poštuju, kao izraz kulturnog i verskog identiteta.

SEMINAR U BEČU

Pripremili Marija Gavrić i Đorđe Ćulum

Beč je i ove godine bio domaćin seminara koji je u okviru specijalnog projekta za sindikate Zapadnog Balkana na temu „Jačanje socijalnog dijaloga – oblikovanje evropskih integracija“ održan 28. i 29. januara. Austrijski centar za edukaciju radnika (OZA) u saradnji sa Evropskim centrom za radnička pitanja (EZA), u okviru dvogodišnjeg programa edukacije predstavnika organizacija radnika, a po modelu projekta za Srednju i Istočnu Evropu, realizovao je ovaj specijalni projekat za sindikate Zapadnog Balkana. Seminar je održan u sedištu Sindikata javnih službi (GÖD) koji deluje u okviru Saveza sindikata Austrije (ÖGB) i na njemu su se okupili predstavnici sindikata Austrije, Albanije, Bugarske, Holandije, Italije, Mađarske, Makedonije, Nemačke, Srbije, Hrvatske i Crne Gore. SS BOFOS su na ovom skupu predstavljali Đorđe Ćulum, sekretar SS BOFOS i Marija Gavrić, član Predsedništva SS BOFOS. Đorđe Ćulum je, u okviru radnih grupa, na temu “Formulisanje interesa sindikata, razvoj i perspektiva” govorio o problemima sa kojima se susreću sindikati prilikom pokušaja učlanjavanja novih članova, te je posebno istakao da, iako zabrana sindikalnog delovanja od strane poslodavca predstavlja čak i krivično delo, ta zabrana ipak, na neki način, postoji. On je naglasio značaj sindikalnog povezivanja i dao primer jedne dobre sindikalne saradnje. Naime, u jednoj banci u Srbiji je, uz velike poteškoće, osnovana sindikalna organizacija, ali i nakon osnivanja teškoće su ostale, jer je postojao strah zaposlenih da menadžment

ne gleda blagonaklono na članstvo u sindikatu. BOFOS je sve učinio da pruži pomoć kako bi se omasovilo članstvo. Predsednica BOFOS-a, Mara Erdelj, čak je zamolila za pomoć i Pierre-Jean Coulona, člana Evropskog socijalno ekonomskog komiteta. Zahvaljujući gospodinu Coulonu, centrala te banke, u Parizu, menadžmentu u Srbiji poslala je pismo u kom je podržala osnivanje sindikata u toj banci. EZI-ni seminari značajni su i korisni i zbog upoznavanja i međusobnih kontakata koji se ostvaruju na njima, a u cilju dalje saradnje, istakao je Đorđe Ćulum.

Marija Gavrić je izvestila prisutne da je Svetska organizacija radnika – WOW u saradnji sa Evropskim centrom za radnička pitanja (EZA) i BOFOS-om, a uz podršku Evropske komisije organizovala od 12. do 14. februara 2014. godine u Beogradu, u hotelu Moskva, dvodnevni seminar na temu: “Zašto granski kolektivni ugovori ne funkcionišu baš uvek, dok se oni zaključeni kod poslodavca primenjuju”.

- Marija Gavrić je rekla da u Srbiji nemamo potpisan granski KU za finansijski sektor, jer nema udruženja poslodavaca kao druge ugovorne strane, ali da imamo pojedinačne KU zaključene kod poslodavaca.

- Dobra saradnja u okviru grupacija, poput NBG Erste grupe, dovela je do potpisivanja dobrih KU. Razmenom različitih iskustava dolazimo do novih ideja za privlačenje novih članova i zato je važno da se nastavi sa organizacijom ovakvih seminara, kazala je Marija Gavrić.

SEMINAR U AMSTERDAMU

Pripremila Marija Bugarčić

Svetska organizacija radnika (WOW) u saradnji sa Evropskim centrom za radnička pitanja (EZA) i uz podršku Evropske Komisije organizovala je dvodnevni seminar u Amsterdamu od 3. do 5. februara za predstavnike sindikata iz više od 20 zemalja. SS BOFOS su predstavljali Marija Bugarčić, potpredsednica SS BOFOS i Tihomir Jovičić, član Predsedništva SS BOFOS.

Tema seminara bila je posvećena prednostima i nedostacima zakonske minimalne zarade u kontekstu jačanja radne etike i uticaja na kvalitet rada. Predavač na seminaru bila je saradnica SS BOFOS prof. dr Gordana Gasmi.

U svojoj prezentaciji pod nazivom "Minimalna zarada iz ugla gledanja zemalja Zapadnog Balkana" prof. dr Gordana Gasmi je, između ostalog, navela da minimalna zarada proističe iz potrebe da se obezbedi socijalna sigurnost zaposlenih i njihovih porodica. Iznoseći argumentaciju „za“ i „protiv“ minimalne zarade profesorka Gasmi je kazala da oni koji podržavaju koncept minimalne zarade

kažu da minimalna zarada smanjuje siromaštvo i štiti radnike od eksploatacije, poboljšava radnu etiku, umanjuje jaz u zaradama među polovima i smanjuje troškove programa socijalne zaštite, dok protivnici minimalne zarade tvrde da se radi o nepotrebnom uplivu države u odnos između poslodavca i zaposlenog. Oni takođe tvrde da minimalna zarada smanjuje obrazovanje podstičući građane da "brže postanu radna snaga".

U poređenju sa državama članicama EU, minimalne zarade su znatno niže u regionu Balkana. Srbija ima minimalnu zaradu u iznosu oko 1 evro odnosno 121 dinar po radnom času, odnosno na mesečnom nivou oko 175 evra, što je svrstava među države sa najnižim minimalnim zaradama u Regionu. Nižu minimalnu zaradu imaju samo Makedonija - 131 evro i Albanija - 150 evra. U Bugarskoj minimalna zarada je 184 evra, u Bosni i Hercegovini ona iznosi 191 evra, u Crnoj Gori 193 evra, u Hrvatskoj - 396 evra, dok je u Sloveniji 791 evro. Poređenja radi minimalna zarada u Nemačkoj iznosi 1.473 evra, u Holandiji 1.502 evra, u Luksemburgu 1.923 evra...

Održane su diskusije u četiri radne grupe i plenarna diskusija na kraju seminara. Zaključeno je da je zakonski garantovana minimalna zarada veoma dobar način zaštite osnovnih prava zaposlenih, kao i socijalnih potreba njihovih porodica.

Zaključak seminara je da je neophodno veće angažovanje sindikata u procesu kolektivnog pregovaranja kod utvrđivanja nominalnih minimalnih zarada, tamo gde nisu precizno definisane zakonskim normama, kao u što je to u Nemačkoj. Cilj aktivnosti sindikata je da se postigne viši nivo minimalnih zarada, koje će pratiti ne samo nivo produktivnosti, nego prevashodno ispuniti potrebe socijalne sigurnosti zaposlenih.

Ukoliko se takvi kolektivni pregovori vode u okviru sektorskog domena, glavni izazov predstavlja uključivanje što šireg obuhvata zaposlenih i što više sektora na nacionalnom nivou, kao što to pokazuje primer Austrije. Otuda je produktivnije i efikasnije uvesti nacionalnu minimalnu zaradu od sektorske, jer to omogućava postizanje socijalne pravde i

ujednačavanje prosečnih zarada na nacionalnom nivou. Evropsko udruženje sindikata nije dovoljno jako niti uticajno, te stoga se postavlja pitanje kako pomiriti velike razlike među minimalnim zaradama u samim članicama Evropske unije.

Prof. Dr Gordana Gasmi je u plenarnoj diskusiji predložila da rešenje za taj problem bude zakonsko uvođenje procentualnog utvrđivanja minimalne zarade. Na taj način bi se minimalna zarada utvrđivala u poželjnom iznosu od 50% do 60% od prosečne plate, jer su retki primeri zemalja članica Evropske unije gde je minimalna zarada dovoljna za osnovne životne potrebe (Nemačka, Austrija, Danska i Švedska). U prilog takvom rešenju govori i činjenica da čak i u Danskoj, gde je minimalna zarada dovoljna za osnovne životne potrebe, više od polovine zaposlenih nije obuhvaćeno kolektivnim ugovorima, te je uvođenje zakonski garantovane minimalne zarade na nacionalnom nivou time još značajnije.

KONFERENCIJA U HAVANI

Marija Bugarčić, potpredsednica SS BOFOS i Biljana Vićović član SO SS NBS učestvovala su na međunarodnoj Konferenciji Sindikata „SNTAP“ koja je održana na Kubi u Havani od 24. 11. do 02.12. 2015. godine. Ova Konferencija je održana nekoliko dana nakon obeležavanja 54. godišnjice od osnivanja Sindikata „SNTAP“ (Sindikata radnika državne uprave), a posle 57 godina od Kubanske revolucije.

Nakon više od 28 godina prvi put je dozvoljeno

Uniji sindikata Karibskih zemalja da podeli iskustva i rad radničkog pokreta.

Na prvom sastanku Komiteta izabran je Nacionalni izvršni sekretarijat na čelu sa Dulce Maria Iglesias Suarez, kao generalnim sekretarom i ostalim članovima Komiteta.

Osim Srbije radu Konferencije prisustvovali su predstavnici sindikalnih organizacija Nikaragve, Norveške, Belgije, Kanade, Čilea i Argentine.

- Organizacija Konferencije SNTAP je bila uspešna, potrudili su se danam omogućće da obiđemo Kubansko osiguranje "Esicuba" da vidimo Trg revolucije kojeg krase Čegevara i Camila, trgove u staroj Havani, trg Plaza de Armas, muzej Revolucije, kuću Ernesta Hemingveja, ulicu grafita Callejon de Hamel. Posetili smo i internacionalni kamp "Julio Antonio Mella", social club "Jose Ramon Rodriguez". Uz zvuke salse koja se čuje na svakom koraku naši prevodioci Alajza, Ana Marija i Rolando uspeli su da nam uz prevodjenje pokažu i prenesu duh Havane i

Kube. Kubanci su vrlo gostoljubivi i ljubazni, a za sebe kažu da su veoma srećan narod. Cilj i misija Konferencije je bila da predloži sindikatima da nastave da rade čvrsto, da pozove na povećanje obuke sindikalnih lidera i solidarnost članova, kao i da pozove sindikate da razviju svoje akcije, da razviju međusobnu podršku između sindikata i uprave, da preispitaju neke slabosti u sindikalnim strukturama koje podrivaju članstvo, na kojima lider mora biti protagonist njihove obuke i nastave sve u cilju podizanja motivacije radnika, navela je Biljana Vićović.

ZAJEDNIČKA INICIJATIVA ZA ZAKLJUČENJE GRANSKOG KU

U skladu sa inicijativom pokrenutom od strane Sindikata finansijskih organizacija Srbije (SFOS) i prihvatanjem od strane Samostalnog sindikata zaposlenih u bankama, osiguravajućim društvima i drugim finansijskim organizacijama Srbije (SS BOFOS), održan je 22.12.2015. godine prvi sastanak predstavnika ova dva reprezentativna sindikata za delatnost pružanja finansijskih usluga u Srbiji, i to u sedištu Organizacije

sindikata AlphaBank Srbija - članice SFOS-a. SS BOFOS su predstavljali: Dragoljub Božin, predsednik Statutarnog odbora SS BOFOS, Aleksandar Marković, stručni saradnik za pravne poslove u Savezu samostalnih sindikata Srbije i Vera Radovanović, stručni saradnik u SS BOFOS. SFOS su predstavljali: Biljana Dabić, Zlatko Medica i Slobodan Mihajlović, članovi Predsedništva Republičkog odbora SFOS-a.

Dragoljub Božin je kazao da je jasno da do saradnje SS BOFOS i SFOS treba da dođe a u cilju zajedničkog nastupanja radi stvaranja uslova za zaključenje granskog kolektivnog ugovora.

- Mi smo se obraćali Uniji poslodavaca Srbije, a od njih smo dobili otvoren odgovor da im kolektivno pregovaranje, u cilju zaključenja granskog KU, nije u interesu.

Mi u SS BOFOS-u našu pažnju poklanjamo zaključivanju što kvalitetnijih kolektivnih ugovora na nivou poslodavca. Ovaj sastanak je samo prvi korak i verujemo da će doći do saradnje po pitanju aktivnosti usmerenih za stvaranje uslova za zaključenje granskog

kolektivnog ugovora.

Aleksandar Marković je podsetio da je po Zakonu o radu zaključenje kolektivnog ugovora na granskom nivou moguće samo sa reprezentativnim udruženjem poslodavaca i da bi bilo dobro zahtevati izmenu Pravilnika o upisu udruženja poslodavaca u registar.

- Jako je teško da će Unija poslodavaca Srbije prihvatiti pregovore, iako su po Zakonu dužni da pregovaraju.

On je istakao da je svakako cilj sindikata da se ujednače prava i uslovi rada odnosno da se utvrdi minimum prava za određenu delatnost – granskim kolektivnim ugovorom- ispod koje ne može da se ide.

CENA MOBINGA

Mobing je štetna pojava, uzdravstvenom, ekonomskom i socijalnom smislu, od koje trpe pojedinac – žrtva mobinga, poslodavac i društvo u celini. Istraživanjem Klinike za rad u Milanu je još 2004. godine utvrđeno da je mobing uzročnik 83% bolesti, a iskustva Republičke agencije za mirno rešavanje radnih sporova i Viktimološkog društva Srbije pokazuju slične rezultate.

Poslodavac zbog mobinga gubi produktivnost (zbog bolovanja, nemotivisanosti, nelojalnosti, povreda na radu i lošeg odnosa prema klijentima). „Folksvagen“ je davnih 90-ih godina procenio da mobirani radnik košta poslodavca između 25.000 i 75.000 maraka (u zavisnosti od pozicije), pa su kodifikaciji mobinga u radno zakonodavstvo prethodili kodeksi, kojima su se firme štitile od ove pojave. Stručnjaci MOR su izračunali da mobing košta preduzeće od 1.000 zaposlenih oko 150.000 evra godišnje,

umanjuje radni učinak za 60%, a troškove kompanije povećava do 180% godišnje.

Mobing osiromašuje i društvo u celini, jer su zdravlje i produktivnost relevantni elementi bruto nacionalnog dohotka.

U Nemačkoj ta šteta je procenjena na 10% bruto nacionalnog dohotka, a u SAD na 4 milijarde \$. Strateški mobing, tipičan za tranziciju i privatizaciju, sigurno je mnogo skuplji. Kod nas još nema takvih istraživanja, ali je svest o ceni mobinga prisutna.

VEST: OECD smanjila projekciju globalnog rasta

Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) smanjila je svoju projekciju globalnog rasta u ovoj godini i upozorila na opasnosti po finansijsku stabilnost.

OECD predviđa da će globalni rast biti kao i prošle godine - tri odsto, što je najmanje u poslednjih pet godina, dok je u novembru prognozirala 3,3 odsto.

Ova organizacija navodi da su trgovina i investicije slabe, dok ni-

ska potražnja vodi ka niskoj inflaciji i neadekvatnom rastu zarada i zaposlenosti.

OECD navodi da će globalni rast posle ovogodišnjih tri odsto, 2017. biti 3,3 odsto, dok je dugoročni prosek oko 3,75 odsto. Projekcija rasta u SAD ove godine je smanjena na dva odsto, a u Nemačkoj, najvećoj evropskoj privredi, na 1,3 odsto. U evrozoni se očekuje rast od 1,3 odsto. *Izvor: BETA*

VEST: Službenici banke ICBC u Španiji osumnjičeni za proneveru 40 miliona evra

Šest službenika španske filijale kineske banke ICBC uhapšenao je prošle noći zbog sumnje da pripadaju kriminalnoj grupi koja se bavila pranjem novca, saopštili su danas sudski izvori.

Osumnjičeni su, kako

se veruje, proneverili 40 miliona evra, prenela je agencija AFP.

Tri pritvorena službenika neće imati pravo da plate kauciju, dok će trojica ako žele da budu na slobodi morati da plate kauciju od 100.000 evra, naveo je vrhovni sud pravde u Madridu. *Izvor: BETA*

VEST: Bankarski giganti dotakli dno, na čelu Dojče banka

Nakon što su se od početka godine strmoglavile, akcije evropskih banaka dodirnule su dno i spremne su za oporavak, smatraju analitičari Sakso banke. Uzrok pada, osim lošeg portfelja, leži u niskoj ceni energenata, usporavanju kineske privrede i strahu za usporavanje globalnih ekonomija.

Akcije Dojče banke pale

su čak 50 odsto za manje od godinu dana, a švajcarske banke Kredi svis oko 40 odsto.

“Naravno da bankarska industrija ima problema, kao što su regulatorni pritisci, ali to su ponajpre negativne kamatne stope na depozite”, istakao rukovodilac sektora za deonice u Saksu. *Izvor: Poslovni dnevnik*

Srećan praznik

MEĐUNARODNI

Dan žena

ŽELI VAM

SS BOFOS

8

Mart